

TRES ESTATS D'EUROPA HAN ACOLLIT FINS ARA LA CAPITAL DE LA CULTURA CATALANA

Amb l'acabament de la Capital de la Cultura Catalana Escaldes-Engordany 2011 ja són tres els estats europeus que han acollit alguna edició de la Capital de la Cultura Catalana. Si fins ara la capitalitat s'ha celebrat en alguna ciutat dels estats espanyol i francès, amb Escaldes-Engordany el Principat d'Andorra s'ha incorporat també a la Capital de la Cultura Catalana.

Al web www.ccc.cat podeu llegir i descarregar-vos la Memòria d'Escaldes-Engordany 2011 que, amb la cavalcada dels Reis del passat 5 de gener, retransmesa en directe per Televisió de Catalunya, va celebrar el darrer acte de la Capital de la Cultura Catalana del Principat d'Andorra.

D'altra banda, es compleixen deu anys d'ençà que es fer la primera convocatòria de la Capital de la Cultura Catalana, una iniciativa que s'adreça a tot el domini lingüístic i cultural català. Té com a objectius els de contribuir a ampliar la difusió, l'ús i el prestigi social de la llengua i cultura catalanes, incrementar la cohesió cultural dels territoris de llengua i cultura catalanes i, finalment, promocionar i projectar el municipi designat com a Capital de la Cultura Catalana, tant a l'interior com a l'exterior.

Pel que fa a la capitalitat cultural d'enguany, el dissabte 25 de febrer s'inaugurarà oficialment la Capital de la Cultura Catalana Tarragona 2012. L'acte d'obertura tindrà lloc a l'Auditori August del Palau de Congressos, a les 20.00 h. L'espectacle d'inauguració reflectirà el discurs que la ciutat vol transmetre durant aquest any de capitalitat cultural amb el lema "La cultura ens transforma" i comptarà amb la participació d'artistes molt reconeguts.

Amb motiu del desè aniversari de la primera convocatòria de la capitalitat, la incorporació del Principat d'Andorra i el proper inici de Tarragona 2012 us oferim en aquest Full Informatiu una sintètica informació del camí recorregut en aquests darrers anys per part de la Capital de la Cultura Catalana. Teniu informació més completa de cadascuna de les capitalitats en els 88 fulls informatius mensuals publicats fins ara i que trobareu en el nostre web.

La Fira del Llibre de Frankfurt 2007, dedicada a la cultura catalana, va ser un excel·lent aparador per a la projecció internacional de la Capital de la Cultura Catalana

BANYOLES 2004

La primera Capital de la Cultura Catalana de la història va ser la ciutat de Banyoles (Pla de l'Estany). Amb una població de 18.000 habitants i una superfície de gairebé 11 Km² la ciutat es troba a mig camí de la Costa Brava i els Pirineus, formant un triangle de poblacions i indrets de gran interès històric i paisatgístic.

La ciutat de Banyoles està ubicada a la riba oriental de l'Estany que porta el mateix nom. Està situada al límit més oriental del Sistema Transversal Català, al mig d'una depressió natural que té el seu origen en la conca lacustre. Banyoles queda flanquejada al nord pels blocs abruptes de la Mare de Déu del Món i a ponent per la serra de Rocacorba. La plana està envoltada de serralades, excepte pel sud que s'obre la plana de Cornellà del Terri en direcció a Girona ciutat.

Documentada al segle IX, el Monestir de Sant Esteve de Banyoles, situat al nucli antic del municipi, es pot considerar la primera fundació monàstica benedictina a Catalunya i és considerat el bressol de la ciutat de Banyoles.

Acte d'inauguració de la Capital de la Cultura Catalana Banyoles 2004

Celebració del Dia Internacional de les llengües maternes 2004 a Banyoles

ESPARREGUERA 2005

Ubicada al nord de la comarca del Baix Llobregat, Esparreguera té una població de 22.000 habitants i una superfície de 27 Km². Al municipi hi podem trobar un dels campanars més alts de Catalunya situat a l'església de Santa Eulàlia.

El 1985 es va celebrar el mil·lenari de la població. Durant 10 diumenges a l'any, de febrer a l'1 de maig, s'hi representa "La Passió", una obra de teatre popular amb molta anomenada. A La Passió d'Esparreguera l'organització, la realització i els actors són persones del poble o sigui tothom qui hi vol col·laborar. Aproximadament unes 600 persones ho fan de manera voluntària. L'origen data de 1600 i la Fundació Privada de La Passió d'Esparreguera continua encetant projectes per potenciar la cultura mitjançant noves propostes escèniques i altres activitats de tot tipus com esportives, musicals, conferències, exposicions, etc.

En el terme municipal d'Esparreguera hi trobem la colònia industrial Sedó que actualment acull el Museu de la Colònia Sedó. Es distingeix d'altres colònies cotoneres per les seves importants dimensions i per l'ús d'un sistema hidràulic que aprofitava al màxim l'energia de l'aigua.

Acte d'inauguració de la Capital de la Cultura Catalana Esparreguera 2005

La Passió d'Esparreguera es desplaça a la Capital de la Cultura Catalana Amposta 2006 per a representar diverses escenes de la Passió de Crist

AMPOSTA 2006

Amb Amposta la Capital de la Cultura Catalana va arribar a les Terres de l'Ebre. Amposta és la capital de la comarca del Montsià, amb una població de 21.000 habitants i una superfície de 138 Km².

La ciutat està situada al marge dret del riu Ebre, al límit entre la plataforma continental i el delta de l'Ebre. El Pont Penjant sobre aquest riu és un dels trets més característics de la població. Es va construir entre 1915 i 1921. Va ser el segon pont penjant del món fet de formigó armat. Ostentà el rècord mundial de fonaments a major profunditat (25 metres) i el d'il·luminació de l'estructura. Recentment ha estat rehabilitat.

Hi ha abundants indicis arqueològics, entre els quals un poblat ibèric amb set sitges de gra a la zona del castell, un altre a la zona del pla d'Empúries i una necròpolis a l'Oriola, que documenten la presència ibèrica al terme municipal. Els romans també es van establir en una vil·la a la vora del turó de la torre de la Carrova.

Amposta es distingeix per tenir un gran nombre de societats culturals i cíviques. En destaquen les societats musicals La Lira Ampostina (del 1916) i La Societat Musical Unió Filharmònica (del 1917), conegudes per La Lira i La Filha respectivament. Ambdues tenen bandes de gran nivell, escoles de música i unes seues socials que organitzen contínuament actes oberts a la població. D'altra banda, el Museu de les Terres de l'Ebre, inaugurat recentment, és un dels equipaments culturals més singulars d'Amposta.

Representants institucionals després de l'acte de signatura d'Amposta com a Capital de la Cultura Catalana 2006

Espectacle d'inauguració d'Amposta 2006

LLEIDA 2007

És una ciutat de 140.000 habitants situada a la depressió central. Capital de la comarca del Segrià i amb un extens territori de 211 Km².

El municipi és al voltant d'un turó esglaonat situat a la vora del riu Segre. En aquest turó es troba el Conjunt Monumental del Turó de la Seu Vella de Lleida, el qual està format per tres edificacions, independents una de l'altra, però a la vegada totalment integrades. El castell del Rei o Suda, que era la residència oficial dels comtes-reis de la corona aragonesa. La catedral, l'edifici més gran i el més important de tot el conjunt i que està format per quatre construccions diferenciades però complementàries, que són: el Temple, el Claustre, el Campanar i la Canonja i, finalment, el castell Principal, la fortalesa que conservava interiorment dos grans edificis medievals: el castell del Rei i la Catedral. Quatre baluards situats en cadascun dels punts cardinals articulen la fortificació.

D'altra banda, el Castell de Gardeny és un conjunt monumental medieval situat al damunt de l'altre dels dos turons de la ciutat. Hi trobem un castell Templar i l'església de Santa Maria de Gardeny.

Lleida
Capital de la Cultura Catalana
2007

Representants institucionals després de l'acte d'obertura de la Capital de la Cultura Catalana Lleida 2007

La Capital de la Cultura Catalana Lleida 2007 es va convertir en el punt de trobada de 2.000 armats, manaires i estaferms d'arreu del país en la IV Trobada d'Armats de Catalunya

PERPINYÀ 2008

Perpinyà és considerada la capital de la comarca històrica del Rosselló i de la Catalunya del Nord. Va ser capital del comtat del Rosselló, del regne de Mallorca i de la província del Rosselló. Té una població de 126.000 habitants que arriben als 300.000 en la seva àrea metropolitana. La superfície és de 68 Km².

Els darrers anys la Vila ha promogut amb l'eslògan "Perpinyà la Catalana" un clar apropament a la resta del territori de parla catalana. El juny de 2010 el ple municipal aprovà que el català era llengua oficial de Perpinyà, juntament amb el francès.

Històricament, la signatura del tractat dels Pirineus (1659) entre les corones espanyola i francesa comportà l'annexió de la ciutat, i de la resta de la Catalunya del Nord, a la corona francesa.

El Castellet és un dels monuments més importants de Perpinyà i la seva forma és utilitzada com a símbol de l'Ajuntament. Avui acull el Museu Català de les Arts i Tradicions Populars (La Casa Pairal) i manté encesa tot l'any la Flama del Canigó.

D'altra banda, el Palau dels Reis de Mallorca és un dels monuments més importants de Perpinyà i de la Catalunya del Nord. Se situa a la part alta, que domina la ciutat des del sud. A partir del darrer terç del segle XIII, fou construït com a residència dels reis de Mallorca.

Representants institucionals en l'acte de signatura de Perpinyà com a Capital de la Cultura Catalana 2008

La Festa de Sant Joan tingué a Perpinyà una dimensió especial amb motiu de la Capital de la Cultura Catalana 2008

FIGUERES 2009

Capital de l'Alt Empordà, amb una població de 45.000 persones i una superfície de 19 Km², Figueres gaudeix d'una situació privilegiada, a la cruïlla de la principal via de comunicació que va de Barcelona al Rosselló i França, i de la ruta que condueix de la costa empordanesa a l'interior del Prepirineu.

Té una destacada infraestructura cultural com ara el Teatre-Museu Gala Salvador Dalí, inaugurat el 1974, construït a l'antic Teatre de Figueres, que mostren la trajectòria de Salvador Dalí, des de les primeres obres fins a les dels últims anys de la seva vida. També cal destacar el Teatre Municipal El Jardí, el Museu del Joguet de Catalunya, el Museu de l'Empordà i el Museu de la Tècnica de l'Empordà.

A banda del popular fet dalinià, Figueres és el bressol de la sardana moderna, les primeres composicions de la qual són de Pep Ventura. També destaca la figura de Narcís Monturiol, un enginyer, intel·lectual, pintor, polític i inventor català, cèlebre per la invenció del primer submarí tripulat amb motor de combustió i impulsat per una forma primerenca de propulsió independent per aire.

A Figueres hi ha també el castell de Sant Ferran, situat sobre un turó. És una fortalesa militar de grans dimensions construïda al segle XVIII sota les ordres de diversos enginyers militars. És el conjunt monumental de més grans dimensions de Catalunya.

Representants institucionals a l'Ajuntament de Figueres amb motiu de la designació d'aquesta ciutat com a Capital de la Cultura Catalana 2009

Amb motiu de la inauguració de Figueres 2009 es va dur a terme la primera sardana aèria de la història

BADALONA 2010

Badalona és una ciutat de 220.000 habitants i una superfície de 21 Km². És el tercer municipi de més població de Catalunya i està situat a la serralada de Marina i la costa marítima, a la riba esquerra del riu Besòs, a la comarca del Barcelonès.

Encara que s'hi han trobat restes de poblament neolític i un poblat ibèric, s'acostuma a datar la fundació de Badalona cap a l'any 100 aC, quan es va fundar la vila romana de Bætulo (o Bètulo). Una significativa part de restes romanes es poden visitar accedint-hi des del Museu de Badalona en el jaciment arqueològic cobert més gran de Catalunya.

La ciutat té una notable activitat cultural com ara un festival de jazz, el de màgia Memorial Li-Chang i un de cinema de curtmetratges, anomenat Filmets.

En l'àmbit patrimonial destaca, a part del Museu de Badalona, la fàbrica Anís del Mono, edifici emblemàtic de la ciutat per l'estil modernista de les sales de destil·lació, del despatx del gerent i els arxius, així com pel mobiliari de fusta d'època i els cartells publicitaris de Ramon Casas.

En el terme municipal de Badalona també hi trobem el Monestir de Sant Jeroni de la Murtra, format per un conjunt monumental d'edificis d'estil gòtic tardà. Elegit per votació ciutadana com a primer tresor del patrimoni cultural material de Badalona cal destacar-ne especialment el seu claustre.

Representants institucionals durant la inauguració de la Capital de la Cultura Catalana Badalona 2010

"Speculum, el mirall del temps", acte central de Badalona 2010, va acabar amb un castell humà suspès a l'aire

ESCALDES-ENGORDANY 2011

Escaldes-Engordany és una ciutat de 16.000 habitants, 30 km² i la setena parròquia (municipi) del Principat d'Andorra. Fou creada el 1978 a partir de l'antic quart homònim de la parròquia d'Andorra la Vella.

Els antics nuclis urbans de les Escaldes i d'Engordany es van unir l'any 1726. Avui formen un continu urbà amb Andorra la Vella, concentrant en l'àrea urbana dues terceres parts de la població andorrana. L'avinguda Carlemany és la continuació, a l'altra banda de la Valira, de l'avinguda Meritxell d'Andorra la Vella, formant una llarga avinguda dedicada al comerç.

El nom de les Escaldes indica que hi ha aigües calentes. El poble es va fundar al voltant d'unes fonts termals sobre una gran falla enfonsada en el subsòl. El Centre Termolúdic Caldea optimitza el recurs de l'aigua calenta com a element identificador i vertebrador d'un desenvolupament contemporani més diversificat.

Durant l'any de la Capital de la Cultura Catalana, en el que hi ha hagut participació també del conjunt del Principat d'Andorra, Escaldes-Engordany ha inaugurat el Centre d'Interpretació de l'Aigua i del Madriu, un espai cultural modern, dissenyat per a experimentar i aprendre sobre l'aigua i la Vall del Madriu, dos dels recursos naturals més importants de la parròquia escaldenca i d'Andorra.

El paisatge cultural de la vall del Madriu-Perifita-Claror va ser declarada per la Unesco com a Patrimoni Mundial l'any 2004.

Representants institucionals durant l'acte de designació d'Escaldes-Engordany com a Capital de la Cultura Catalana 2011

Escaldes-Engordany 2011 va acollir la primera Diada Casteller de la història d'Andorra

TARRAGONA 2012

Tarragona té una població de 134.000 habitants i una superfície de 57 Km².

Els romans la feren capital de la província Tarraconense, motiu pel qual encara conserva notables restes arqueològiques d'aquesta època que van ser declarades Patrimoni de la Humanitat per la Unesco l'any 2000.

El Conjunt Arqueològic de Tàrraco comprèn 14 monuments, 11 dels quals estan situats dins del municipi. Destaca l'Amfiteatre, construït pels romans, on van ser martiritzats Sant Fructuós i els seus diaques Auguri i Eulogi. Per aquest motiu, encara en època romana, es va construir una basílica sobre l'arena de l'amfiteatre. A aquesta basílica corresponen les ruïnes en forma de creu que es poden veure a l'arena.

Tarragona té una gran activitat cultural. Destaquen, entre molts altres, el concurs de castells, bianual; la Festa de Santa Tecla; la Setmana Santa amb la Processó del Sant Enterrament; el concurs internacional de castells de Focs Artificials; el Festival Internacional de Dixieland de Tarragona; la Festa de Sant Magí; Tarraco Viva, etc.

La ciutat acull diversos museus emblemàtics com el nacional d'arqueologia, el d'història de Tarragona, el Bíblic Tarraconense, el d'Art Modern, el Diocesà, el del Port, etc.

Designació de Tarragona com a Capital de la Cultura Catalana 2012

L'Amfiteatre de Tarragona forma part del Conjunt Arqueològic de Tàrraco

RIPOLL 2013

Els primers testimonis de presència humana a Ripoll, municipi de 11.000 habitants i una superfície de 73 km², daten de l'edat del bronze (1500-600 aC.), quan sabem que un petit nucli humà de població vivia a prop dels rius Ter i Freser i a les muntanyes que donen personalitat a aquest indret. La zona fou utilitzada com a indret de pas entre la depressió central catalana i l'altra part dels Pirineus des de temps històrics.

A partir de l'any 879, el comte Guifré el Pelós va iniciar la repoblació de la zona, utilitzant com a element d'atracció dos cenobis: Santa Maria de Ripoll i el monestir de Sant Joan de les Abadesses.

Santa Maria de Ripoll, símbol de la ciutat, va ser un important centre cultural, en part gràcies a la seva col·lecció d'escrips. A mitjan segle X el monestir comptava amb 66 manuscrits. El 1008 ja eren 121 que es van convertir en 246 a la mort de l'abat Oliba el 1046. Oliba va ser una de les figures amb més influència i rellevància del seu temps, en la gestació de la cultura catalana i un gran impulsor de l'art romànic.

La majoria d'aquests manuscrits es copiaven i reproduïen en el monestir dins l'*scriptorium*. L'exemplar més valuós de la col·lecció és el conegut com la Bíblia de Ripoll amb nombroses il·lustracions i una sèrie de textos introductoris que la converteixen en una espècie d'enciclopèdia del text sagrat. Aquí es va escriure també a finals del segle XIII la *Gesta Comitum Barchinonensium* que està considerada com la primera història de Catalunya.

Monestir de Ripoll

Col·laboradors:

